

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

ଉପନିଷଦ

(ଉପନିଷତ୍)

Upanishad / उपनिषद्

୧୦୮ ଉପନିଷଦ (ଭାଗ – ୩)

108 Upanishad (Vol – 3)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଉପଦେଷ୍ଟା

ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ସତ୍ୟୋଷ କୁମାର ମିଶ୍ର

ସଂପାଦକ, ହିନ୍ଦୁ ମହାସଭା, ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା

ବେଦ ଉପନିଷଦ

ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକ 'ବେଦ ଯୁଗ'ର ଶେଷ ଆଡ଼କୁ ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଉପନିଷଦ 'ଷଦ' ଶବ୍ଦରୁ ଆସିଅଛି, ଷଦ ଅର୍ଥାତ 'ବସିବା', ଏଥିରେ ପୂର୍ବରେ 'ଉପ' ଓ 'ନି' କୁ ଯୋଡ଼ା ଯାଇଛି । ଅର୍ଥାତ 'ଉପ' ର ଅର୍ଥ ପାଖରେ , 'ନି' ର ଅର୍ଥ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ, ତେଣୁ ଉପ-ନି-ଷଦ, ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଲା, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ବସିବା, ଅର୍ଥାତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ପଣ ସହିତ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ବସି ବେଦର ଶେଷ ଭାଗ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା । ଉପନିଷଦକୁ ବେଦର ଚତୁର୍ଥ ସ୍ତର ବା ଅଂଶ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ଯେହେତୁ ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକ ବେଦର ଅନ୍ତ ଆଡ଼କୁ ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା, ସେଥିପାଇଁ ଏହାକୁ 'ବେଦାନ୍ତ' ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଅଧିକାଂଶ ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକର ବିଷୟବସ୍ତୁ 'ଆତ୍ମବିଦ୍ୟା' ଓ 'ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା' ଉପରେ ଆଧାରିତ । ଏହାକୁ ଅନେକ ଗବେଷକ ବା ପଣ୍ଡିତ ବା ଜ୍ଞାନୀମାନେ ଅନେକ ଆଖ୍ୟା ଦେଇଛନ୍ତି ଯଥା – 'ଆଦି ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ' ଏହାକୁ 'ଆତ୍ମ ଓ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା' କହିଛନ୍ତି, 'ମାକ୍ଷ ମୁଲ୍ଲେର୍' ଓ 'ପାଉଲ୍ ଦେଉସାନ୍' ଏହାକୁ 'ଗୁପ୍ତ ଶିକ୍ଷା', ଓ 'ପାଟ୍ରିକ୍ ଓଲିଭେଲ୍ଲେ' 'ଲୁକ୍କାୟିତ ଅର୍ଥ', ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ।

ଏହା କୁହାଯାଏ ଯେ, ଯେଉଁ ଶିଷ୍ୟ ମାନଙ୍କର ଚରିତ୍ର, ଶିକ୍ଷା ଓ ଗୁରୁଭକ୍ତି ଠିକ୍ ରହୁଥିଲା, ସେମାନଙ୍କୁ କେବଳ ଉପନିଷଦ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳୁଥିଲା । ସେଇଥିପାଇଁ ଉପନିଷଦ ମାନଙ୍କୁ "ଗୁପ୍ତ ବିଦ୍ୟା" କୁହାଯାଏ ।

ଇତିହାସକାର ଓ ଗବେଷକ ମାନଙ୍କ ଅନୁସାରେ ବେଦରେ ସମୁଦାୟ ୧୦୮ଟି ଉପନିଷଦ ଅଛି । ଏହିସବୁ ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବେଦ ଅଧୀନରେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଓ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅନୁସାରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ବିଭକ୍ତିକରଣର ପଦ୍ଧତି ଗୁଡ଼ିକ ହେଲେ - ମୁଖ୍ୟ, ସାମାନ୍ୟ, ସନ୍ନ୍ୟାସ, ଶାକ୍ତ, ବୈଷ୍ଣବ, ଶୈବ, ଓ ଯୋଗ । ଅର୍ଥାତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବେଦର ମୁଖ୍ୟ, ସାମାନ୍ୟ, ସନ୍ନ୍ୟାସ, ଶାକ୍ତ, ବୈଷ୍ଣବ, ଶୈବ, ଓ ଯୋଗ ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକ ଅଛି । (ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଟେବୁଲ୍‌ରେ ଏହାର ସଂକ୍ଷିପ୍ତକରଣ ପାଇ ପାରିବେ)

ଏସବୁ ଉପନିଷଦ ଭିତରୁ ଦଶୋପନିଷଦ, ଅର୍ଥାତ ୧୦ଟି ଉପନିଷଦକୁ 'ମୁଖ୍ୟ ଉପନିଷଦ' ଭାବରେ ମାନନ୍ତି, ଏଥିରେ, ପରେ ଆଉ ୩ଟି ଉପନିଷଦ ଯୋଗ କରାଯାଇ ଏହାକୁ ୧୩ଟି କରିଦିଆଗଲା । ତେଣୁ ୧୩ଟି ମୁଖ୍ୟ ଉପନିଷଦ, ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲେ - (ଦଶୋପନିଷଦ) - ଈଶ, କେନ, କଠ, ପ୍ରଶ୍ନ, ମୁଣ୍ଡକ, ମାଣ୍ଡୁକ୍ୟ, ତୈତ୍ତିରୀୟ, ଐତରେୟ, ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ ଓ ବୃହଦାରଣ୍ୟକ, (ଅତିରିକ୍ତ) - କୌଷୀତକି, ଶ୍ୱେତାଶ୍ୱତର ଓ ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ ।

ବେଦ - ଉପନିଷଦ ସଂଗଠନ

ବେଦ	ସଂଖ୍ୟା	ମୁଖ୍ୟ	ସାମାନ୍ୟ	ସନ୍ନ୍ୟାସ	ଶାକ୍ତ	ବୈଷ୍ଣବ	ଶୈବ	ଯୋଗ
ଉକ୍ ବେଦ	୧୦	ଐତରେୟ, କୌଷୀତକି	ଆତ୍ମବୋଧ, ମୁକ୍ତଲ	ନିର୍ବାଣ	ତ୍ରିପୁରା, ସୌଭାଗ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମୀ, ବହୁତ,	-	ଅକ୍ଷମାଳିକା	ନାଦବିନ୍ଦୁ
ସାମବେଦ	୧୨	ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ, କେନ	ବକ୍ରସୂତୀ, ମହା, ସାବିତ୍ରୀ,	ଆରୁଣେୟ, ମୈତ୍ରେୟ, ସଂନ୍ୟାସ, କୁଣ୍ଡିକା	-	ବାସୁଦେବ, ଅବ୍ୟକ୍ତ	ରୁଦ୍ରାକ୍ଷଜୀବା ଲ, ଜବାଳି	ଯୋଗରୂପାମଣି, ଦର୍ଶନ
କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ	୩୨	କଠ, ତୈତ୍ତିରୀୟ, ଶ୍ୱେତାଶ୍ୱତର, ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ,	ସର୍ବସାର, ଶୁକରହସ୍ୟ, ସ୍ୱୟ, ଗର୍ଭ, ଶାରୀରକ, ଏକାକ୍ଷର, ଅକ୍ଷି	ବ୍ରହ୍ମ, ଅବଧୂତ, କଠଶ୍ରୁତି	ସରସ୍ୱତୀ ରହସ୍ୟ	ନାରାୟଣ, କଳି ସତ୍ତରଣ	କୈବଲ୍ୟ, କାଳାଗ୍ନି ରୁଦ୍ର, ଦକ୍ଷିଣାମୂର୍ତ୍ତି, ରୁଦ୍ରହୃଦୟ, ପଞ୍ଚବ୍ରହ୍ମ	ଅମୃତବିନ୍ଦୁ, ତେଜୋବିନ୍ଦୁ, ଅମୃତନାଦ, କ୍ଷୁରିକା, ଧାନବିନ୍ଦୁ, ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା, ଯୋଗତତ୍ତ୍ୱ, ଯୋଗଶିଖା, ଯୋଗକୁଣ୍ଡଳିନୀ, ବରାହ
ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ	୧୮	ଇଶ, ବୃହଦାରଣ୍ୟକ	ସୁବାଲ, ମନ୍ତ୍ରିକ, ନିରାଲମ୍ବ, ପୈଙ୍ଗଲ, ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ମୁକ୍ତିକା	ଜୀବାଲ, ଭିକ୍ଷୁକ, ତୁରୀୟାତୀତ ଅବଧୂତ, ୟାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ, ଶାବ୍- ୟାୟନୀୟ,	-	ତାରସାର	-	ଅଦ୍-ବୟ ତାରକ, ହଂସ, ତ୍ରିଶିଖ-ବ୍ରାହ୍ମଣ, ମଣ୍ଡଳ-ବ୍ରାହ୍ମଣ

ବେଦ	ସଂଖ୍ୟା	ମୁଖ୍ୟ	ସାମାନ୍ୟ	ସନ୍ଧ୍ୟାସ	ଶାକ୍ତ	ବୈଷ୍ଣବ	ଶୈବ	ଯୋଗ
ଅଥର୍ବ ବେଦ	୩୨	ମୁଣ୍ଡକ, ମାଣ୍ଡୁକ୍ୟ, ପ୍ରଶ୍ନ,	ଆତ୍ମା, ସୂକ୍ଷ୍ମ, ପ୍ରାଣାଗ୍ନିହୋତ୍ର	ଆଶ୍ୱମେଧ, ନାରଦପରିବ୍ରାଜକ, ପରମହଂସ, ପରମହଂସ ପରିବ୍ରଜକ, ପରବ୍ରହ୍ମ,	ସୀତା, ଦେବୀ, ତ୍ରିପୁରାତାପିନୀ, ଭାବନ	ନୃସିଂହ ତାପନୀୟ, ମହାନାରାୟଣ, ରାମ ରହସ୍ୟ, ରାମ ତାପନୀୟ, ଗୋପାଳ- ତାପନୀ, କୃଷ୍ଣ, ହୃୟଗ୍ରୀବ, ଦତ୍ତାତ୍ରେୟ, ଗରୁଡ଼	ଅଥର୍ବସିରସ, ଅଥର୍ବଶିଖା, ବୃହଜ୍ଜାବାଳ, ଶରଭ, ଭୃଗୁଜାବାଳ, ଗଣପତ୍ୟର୍ଥବ ଶୀର୍ଷ	ଶାନ୍ତିଲ୍ୟ, ପଶୁପତିବ୍ରହ୍ମ, ମହାବାକ୍ୟ
ସମୁଦାୟ	୧୦୮	୧୩	୨୧	୧୯	୮	୧୪	୧୩	୨୦

ପ୍ରୀୟ ପାଠକ,

ବିଭିନ୍ନ ସୂତ୍ରରୁ ଉପଲବ୍ଧ ଉପନିଷଦ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାମାନ୍ୟ ଅନ୍ତର ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ, ଏହା ଭୁଲ୍ କିମ୍ବା ତୃଟିଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ, ଏହା କେବଳ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସଂସ୍କରଣ ଅଟେ । ଏହି ଉପନିଷଦ ସଂସ୍କରଣରେ ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ପ୍ରକାଶିତ "ଇଶାଦି ବିଂଶୋତ୍ତରଶତୋପନିଷଦଃ" ପୁସ୍ତକ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି ।

ଆମ ଜ୍ଞାନ ଅବଧିରେ, ଧ୍ୟାନ ପୂର୍ବକ ସମସ୍ତ ସାବଧାନ, ଓ ଯତ୍ନର ସହିତ ଓଡ଼ିଆରେ ରୂପାନ୍ତର କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ଭୁଲ୍ ବା ତୃଟି ରହିଥାଇପାରେ, ଯଦି କିଛି ତୃଟି ରହିଯାଇଥାଏ, ତାହା ସଂପାଦକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚରକୁ ଆଣିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ଆଶାକରୁଛି, ଏହା ସମସ୍ତ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଭାଷୀ ଜ୍ଞାନଲିପ୍ତ ଜନମାନଙ୍କ କାମରେ ଆସିବ ଓ ଏହାକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ, ତଥା ଭବିଷ୍ୟତ ପିଢ଼ି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚାଇ ଭାରତର ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରାକୁ ବଜାୟ ରଖିବେ ।

ତାରିଖ - ୧୦.୦୯.୨୦୨୧

ଗଣେଶ ଚତୁର୍ଥୀ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦକ

ସଂସାରଫଳ, ପଟ୍ଟାମୁଣ୍ଡାଇ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା, ଓଡ଼ିଶା

ଶାକ୍ତ ଉପନିଷଦ

(Shaakta Upanishad)

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ସୌଭାଗ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମି ଉପନିଷଦ

(Soubhagyalakshmyupanisat / Soubhagyalakshmi Upanishad)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀମତୀ ସସ୍ମିତା ମହାପାତ୍ର

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦକ

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀମତୀ ସସ୍ମିତା ମହାପାତ୍ର

ସମ୍ପାଦିକା - "ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି"

ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଓଡ଼ିଶା

mohapatrasasmita89@yahoo.in

ସୌଭାଗ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମ୍ୟପନିଷତ୍ / ସୌଭାଗ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମି ଉପନିଷଦ

॥ ଅଥ ସୌଭାଗ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମ୍ୟପନିଷତ୍ ॥

ସୌଭାଗ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମୀକୈବଲ୍ୟବିଦ୍ୟାବେଦ୍ୟସୁଖାକୃତି ।

ତ୍ରିପାନ୍ନାରାୟଣାନନ୍ଦରାମଚନ୍ଦ୍ରପଦଂ ଭଜେ ॥

ଓଁ ବାଢ଼େ ମନସି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତା । ମନୋ ମେ ବାଚି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତମ୍ ।
ଆବିରାବୀର୍ମ ଏଧି । ବେଦସ୍ୟ ମ ଆଶୀର୍ଘ୍ୟଃ । ଶୁଭଂ ମେ ମା ପ୍ରହାସୀଃ ।
ଅନେନାଧୀତେନାହୋରାତ୍ରାନ୍ ସଂଦଧାମି । ଋତଂ ବଦିଷ୍ୟାମି । ସତ୍ୟଂ ବଦିଷ୍ୟାମି ।
ତନ୍ନାମବତୁ । ତଦ୍ବକ୍ତାରମବତୁ । ଅବତୁ ମାମ୍ । ଅବତୁ ବକ୍ତାରମ୍ । ଅବତୁ ବକ୍ତାରମ୍ ।
ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ॥

(ସୌଭାଗ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମୀବିଦ୍ୟାଜିଜ୍ଞାସା)

ହରିଃ ଓଁ ॥

ଅଥ ଭଗବନ୍ତଂ ଦେବା ଭରୁହେ ଭଗବନ୍ନଃ କଥୟ ସୌଭାଗ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମୀବିଦ୍ୟାମ୍ ।
ତଥେତ୍ୟବୋଚତ୍-ଭଗବାନାଦିନାରାୟଣଃ ସର୍ବେ ଦେବା ଯୁୟଂ ସାବଧାନମନସୋ
ଭୂତା ଶୃଣୁତ ତୁରୀୟରୂପାଂ ତୁରୀୟାତୀତାଂ ସର୍ବୋକ୍ତାଂ ସର୍ବମନ୍ତ୍ରାସନଗତାଂ
ପୀଠୋପପୀଠଦେବତାପରିବୃତାଂ ଚତୁର୍ଭୁଜାଂ ଶ୍ରିୟଂ ହିରଣ୍ୟବର୍ଣ୍ଣାମିତି ପଞ୍ଚଦଶର୍ଗ୍ଭିର୍ଧ୍ୟାୟେତ୍ ।
ଅଥ ପଞ୍ଚଦଶ ଋଗାତ୍ମକସ୍ୟ ଶ୍ରୀସୁକ୍ତସ୍ୟାନନ୍ଦକର୍ଦ୍ଦମଚିକ୍ଳୀତେନ୍ଦ୍ରିରାସୁତା ଋଷୟଃ ।
ଶ୍ରୀରିଷ୍ୟାଦ୍ୟା ଋଚଃ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶାନାମୃତାମାନନ୍ଦାଋଷୟଃ ।
ହିରଣ୍ୟବର୍ଣ୍ଣାଦ୍ୟାଦ୍ୟତ୍ରୟସ୍ୟାନୁଷ୍ଠୁପ୍ ଛନ୍ଦଃ ।
କାଂସୋଽସ୍ତ୍ରୀତ୍ୟସ୍ୟ ବୃହତୀ ଛନ୍ଦଃ ।
ତଦନ୍ୟୟୋର୍ଦ୍ଦ୍ଵୟୋସ୍ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ । ପୁନରଷ୍ଟକସ୍ୟାନୁଷ୍ଠୁପ୍ ।

ଶେଷସ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତାରପଞ୍ଜିଃ । ଶ୍ରୀଗ୍ରିହେବତା ।
 ହିରଣ୍ୟବର୍ଣ୍ଣାମିତି ବୀଜମ୍ । କାଂସୋଽସ୍ମୀତି ଶକ୍ତିଃ ।
 ହିରଣ୍ମୟା ଚନ୍ଦ୍ରା ରଜତସ୍ରଜା ହିରଣ୍ୟା ହିରଣ୍ୟବର୍ଣ୍ଣେତି
 ପ୍ରଣବାଦିନମୋଽନ୍ତ୍ରିଶ୍ଚତୁର୍ଥ୍ୟନ୍ତ୍ରିରଙ୍ଗନ୍ୟାସଃ ।
 ଅଥ ବକ୍ତ୍ରନ୍ତ୍ରିରଙ୍ଗନ୍ୟାସଃ ।
 ମସ୍ତକଲୋଚନାଶ୍ଚୁଦ୍ରାଶବଦନକଣ୍ଠବାହୁଦ୍ବୟଦ୍ବୟନାଭିଗୁହ୍ୟପାୟୁରୁଜାନୁଜଘେଷୁ
 ଶ୍ରୀସୁକ୍ତେରେବ କ୍ରମଶୋ ନ୍ୟସେତ୍ ।
 ଅରୁଣକମଲସଂସ୍ଥା ତଦ୍ରଜଃପୁଞ୍ଜବର୍ଣ୍ଣା କରକମଲଧୃତେଷ୍ଟାଂଭୀତିୟୁଗ୍ମାମୁଜା ଚ ।
 ମଣିକଟକବିଚିତ୍ରାଲଂକୃତାକଳ୍ପଜାଲୈଃ ସକଲଭୁବନମାତା ସଦ୍ବତଂ ଶ୍ରୀଃ ଶ୍ରୀୟୈ ନଃ ॥ ୧॥

(ସୌଭାଗ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମୀଚକ୍ରମ୍)

ତପ୍ତାଠକର୍ଣ୍ଣିକାୟାଂ ସସାଧ୍ୟାଂ ଶ୍ରୀବୀଜମ୍ ।
 ବସ୍ତ୍ରାଦିତ୍ୟକଲାପଦ୍ବେଷୁ ଶ୍ରୀସୁକ୍ତଗତାର୍ଥାର୍ପଣା ତଦ୍ବହିର୍ଯଃ ଶୁଚିରିତି
 ମାତୃକୟା ଚ ଶ୍ରିୟଂ ଯନ୍ମାଙ୍ଗଦଶକଂ ଚ ବିଲିଖ୍ୟ ଶ୍ରିୟମାବାହୟେତ୍ ।
 ଅଙ୍ଗେଃ ପ୍ରଥମା ବୃତ୍ତିଃ । ପଦ୍ମାଦିଭିର୍ଦ୍ବିତୀୟା । ଲୋକେଶୈସ୍ତୃତୀୟା ।
 ତଦାୟୁଧୈସ୍ତୁରୀୟା ବୃତ୍ତିର୍ଭବତି । ଶ୍ରୀସୁକ୍ତେରାହନାଦି । ଷୋଡଶସହସ୍ରଜପଃ ।

(ଏକାକ୍ଷରୀମନ୍ତ୍ରସ୍ୟ ରକ୍ଷ୍ୟାଦି)

ସୌଭାଗ୍ୟରମୈକାକ୍ଷୟା ଭୃଗୁନିତୃଦ୍-ଗାୟତ୍ରୀ । ଶ୍ରିୟ ରକ୍ଷ୍ୟାଦୟଃ ।
 ଶମିତି ବୀଜଶକ୍ତିଃ । ଶ୍ରୀମିତ୍ୟାଦି ଷଡଙ୍ଗମ୍ ।
 ଭୂୟାଦ୍-ଭୂୟୋ ଦ୍ବିପଦ୍ମାଭୟବରଦକରା ତପ୍ରକାର୍ତ୍ତସ୍ବରାଭା
 ଶୁଭ୍ରାଭ୍ରାଭେଭୟଗ୍ନଦ୍ବୟକରଧୃତକୁମ୍ଭାଦ୍-ଭିରାସିତ୍ୟମାନା ।
 ରକ୍ତୋଦ୍ଭାବଞ୍ଚମୌଲିର୍ବିମଳତରଦୁକୁଲାର୍ତ୍ତବାଲେପନାଦ୍ୟା ପଦ୍ମାକ୍ଷୀ
 ପଦ୍ମନାଭୋରସି କୃତବସତିଃ ପଦ୍ମଗା ଶ୍ରୀଃ ଶ୍ରୀୟୈ ନଃ ॥ ୧॥

(ଏକାକ୍ଷରୀଚକ୍ରମ୍)

ତପୀଠମ୍ । ଅଷ୍ଟପତ୍ରଂ ବୃତ୍ତତ୍ରୟଂ ଦ୍ଵାଦଶରାଶିଖଣ୍ଡଂ ଚତୁରସ୍ରଂ ରମାପୀଠଂ ଭବତି ।
କର୍ଣ୍ଣିକାୟାଂ ସସାଧ୍ୟଂ ଶ୍ରୀବାଜମ୍ ।
ବିଭୂତିରୁନ୍ନତିଃ କାନ୍ତିଃ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣଃ କୀର୍ତ୍ତିଃ ସନ୍ନତିର୍ବୁଧ୍ଵର୍ଣ୍ଣଃ
ସନ୍ନତିର୍ବୁଦ୍ଧିରିତି ପ୍ରଣବାଦିନମୋକ୍ତିଶ୍ଚତୁର୍ଥ୍ୟନ୍ତେନବଶକ୍ତିଂ ଯୁଜେତ୍ ।
ଅଙ୍ଗେ ପ୍ରଥମା ବୃତ୍ତିଃ । ବାସୁଦେବାଦିଭିର୍ଦ୍ଵିତୀୟା । ବାଲାକ୍ୟାଦିଭିସ୍ତୃତୀୟା ।
ଇନ୍ଦ୍ରାଦିଭିଷ୍ଟତୃତୀୟା ଭବତି । ଦ୍ଵାଦଶଲକ୍ଷଜପଃ ।

(ଲକ୍ଷ୍ମୀମନ୍ତ୍ରବିଶେଷାଃ)

ଶ୍ରୀଲକ୍ଷ୍ମୀର୍ବରଦା ବିଷ୍ଣୁପତ୍ନୀ ବସୁପ୍ରଦା ହିରଣ୍ୟରୂପା ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣମାଲିନୀ
ରଜତସ୍ରଜା ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣପ୍ରାକାରା ପଦ୍ମବାସିନୀ ପଦ୍ମହସ୍ତା
ପଦ୍ମପ୍ରିୟା ମୁକ୍ତାଲଂକାରା ଚନ୍ଦ୍ରସୂର୍ଯ୍ୟା ବିଲ୍ଵପ୍ରିୟା ଇଶ୍ଵରୀ
ଭୂକ୍ତିର୍ମୁକ୍ତିର୍ବିଭୂତିର୍ବୁଦ୍ଧିଃ ସମୃଦ୍ଧିଃ କୃଷ୍ଣଃ ପୁଷ୍ଟିର୍ଧନଦା ଧନେଶ୍ଵରୀ
ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭୋଗିନୀ ଭୋଗଦା ସାବିତ୍ରୀ ଧାତ୍ରୀ
ବିଧାତ୍ରୀତ୍ୟାଦିପ୍ରଣବାଦିନମୋକ୍ତିଶ୍ଚତୁର୍ଥ୍ୟନ୍ତା ମନ୍ତ୍ରାଃ ।
ଏକାକ୍ଷରବଦଙ୍ଗାଦିପୀଠମ୍ । ଲକ୍ଷଜପଃ । ଦଶାଂଶଂ ତର୍ପଣମ୍ ।
ଦଶାଂଶଂ ହବନମ୍ । ଦ୍ଵିଜତୃପ୍ତିଃ । ନିଷ୍କାମାନାମେବ ଶ୍ରୀବିଦ୍ୟାସିଦ୍ଧିଃ ।
ନ କଦାପି ସକାମାନାମିତି ॥ ୧॥

(ଉତ୍ତମାଧିକାରିଣାଂ ଜ୍ଞାନଯୋଗଃ)

ଅଥ ହୈନଂ ଦେବା ଉତୁସ୍ତୁରୀୟୟା ମାୟୟା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟଂ ତତ୍ତ୍ଵଂ ବ୍ରୁହୀତି । ତଥେତି ସ ହୋବାଚ ।
ଯୋଗେନ ଯୋଗୋ ଜ୍ଞାତବ୍ୟୋ ଯୋଗୋ ଯୋଗାତ୍-ପ୍ରବର୍ଧତେ ।
ଯୋଃପ୍ରମତ୍ତସ୍ତୁ ଯୋଗେନ ସ ଯୋଗୀ ରମତେ ତିରମ୍ ॥ ୧॥

ସମାପନ୍ୟ ନିଦ୍ରାଂ ସିଦ୍ଧୀର୍ଣ୍ଣେଽଳ୍ପଭୋଜୀ ଶ୍ରମତ୍ୟାଜ୍ୟବାଧେ ବିବିକ୍ତେ ପ୍ରଦେଶେ ।
ସଦା ଶୀତନିସ୍ତୁଷ୍ଟ ଏଷ ପ୍ରୟତ୍ନୋଽଥ ବା ପ୍ରଣରୋଧୋ ନିଜାଭ୍ୟାସମାର୍ଗାତ୍ ॥ ୨॥

ବକ୍ତ୍ରେଣାପୂର୍ଣ୍ଣ ବାୟୁଂ ହୃତବହନିଲୟୋଽପାନମାକୃଷ୍ୟ ଧୃତ୍ୱା
ସ୍ୱାଦୁଷ୍ଟାଦ୍ୟଜ୍ଜ୍ୱଳୀଭିର୍ବରକରତଲୟୋଃ ଷଡ୍ଭିରେବଂ ନିରୂପ୍ୟ ।
ଶ୍ରୋତ୍ରେ ନେତ୍ରେ ଚ ନାସାପୁଟୟୁଗଲମଥୋଽନେନ ମାର୍ଗେଣ
ସମ୍ୟକ୍ପଶ୍ୟନ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟୟାଂଶଂ ପ୍ରଣବବହୁବିଧଧ୍ୟାନସଂଲୀନଚିତ୍ତାଃ ॥ ୩॥

(ନାଦାବିର୍ଭାବପୂର୍ବକୋ ଗ୍ରନ୍ଥିତ୍ରୟଭେଦଃ)

ଶ୍ରବଣମୁଖନୟନନାସାନିରୋଧନେନୈବ କର୍ତ୍ତବ୍ୟମ୍ ।
ଶୁଦ୍ଧସୁଷୁମ୍ନାସରଣୌ ସୁଚମମଲଂ ଶୂନ୍ୟତେ ନାଦଃ ॥ ୪॥

ବିଚିତ୍ରଘୋଷସଂଯୁକ୍ତାନାଦତେ ଶୂନ୍ୟତେ ଧ୍ୱନିଃ ।
ଦିବ୍ୟଦେହଶ୍ଚ ତେଜସ୍ୱୀ ଦିବ୍ୟଗନ୍ତୋଽପ୍ୟରୋଗବାନ୍ ॥ ୫॥

ସଂପୂର୍ଣ୍ଣହୃଦୟଃ ଶୂନ୍ୟେ ତ୍ୱାରମ୍ଭେ ଯୋଗବାନ୍ଭବେତ୍ ।
ଦ୍ୱିତୀୟା ବିଘଟୀକୃତ୍ୟ ବାୟୁର୍ଭବତି ମଧ୍ୟଗଃ ॥ ୬॥

ଦୃଢାସନୋ ଭବେଦ୍ୟୋଗୀ ପଦ୍ମାଦ୍ୟାସନସଂସ୍ଥିତଃ ।
ବିଷ୍ଣୁଗ୍ରନ୍ଥେସ୍ତତୋ ଭେଦାପୂରମାନନ୍ଦସଂଭବଃ ॥ ୭॥

ଅତିଶୂନ୍ୟୋ ବିମର୍ଦ୍ଦଶ୍ଚ ଭେରୀଗଞ୍ଜସ୍ତତୋ ଭବେତ୍ ।
ତୃତୀୟାଂ ଯନ୍ତ୍ରତୋ ଭିତ୍ତ୍ୱା ନିନାଦୋ ମର୍ଦ୍ଦନଧ୍ୱନିଃ ॥ ୮॥

(ଅଖଣ୍ଡବ୍ରହ୍ମାକାରବୃତ୍ତିଃ)

ମହାଶୂନ୍ୟଂ ତତୋ ଯାତି ସର୍ବସିଦ୍ଧିସମାଶ୍ରୟମ୍ ।
ଚିତ୍ତାନନ୍ଦଂ ତତୋ ଭିତ୍ତ୍ୱା ସର୍ବପୀଠଗତାନିଲଃ ॥ ୯॥

ନିଷ୍ପତ୍ତୌ ବୈଷ୍ଣବଃ ଶବ୍ଦଃ କୃଣତୀତି କୃଣୋ ଭବେତ୍ ।
ଏକୀଭୂତଂ ତଦା ଚିତ୍ତଂ ସନକାଦିମୁନୀତିତମ୍ ॥ ୧୦॥

ଅନ୍ତେନନ୍ତଂ ସମାରୋପ୍ୟ ଖଣ୍ଡେଖଣ୍ଡଂ ସମର୍ପୟନ୍ ।
ଭୂମାନଂ ପ୍ରକୃତିଂ ଧ୍ୟାତ୍ବା କୃତକୃତ୍ୟୋଃମୃତୋ ଭବେତ୍ ॥ ୧୧॥

(ନିର୍ବିକଳ୍ପଭାବଃ)

ଯୋଗେନ ଯୋଗଂ ସଂରୋପ୍ୟ ଭାବଂ ଭାବେନ ଚାଞ୍ଜିସା ।
ନିର୍ବିକଳ୍ପଂ ପରଂ ତତ୍ତ୍ଵଂ ସଦା ଭୂତ୍ବା ପରଂ ଭବେତ୍ ॥ ୧୨॥

ଅହଂଭାବଂ ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ଜଗଦ୍-ଭାବମନୀଦୃଶମ୍ ।
ନିର୍ବିକଳ୍ପେ ସ୍ଥିତୋ ବିଦ୍ଵାନ୍ଭୂୟୋ ନାପ୍ୟନୁଶୋଚତି ॥ ୧୩॥

ସଲିଲେ ସୈନ୍ଧବଂ ଯଦ୍ଵସ୍ତ୍ରୀମ୍ୟଂ ଭବତି ଯୋଗତଃ ।
ତଥାତ୍ମମନସୌରେକ୍ୟଂ ସମାଧିରଭିଧୀୟତେ ॥ ୧୪॥

ୟଦା ସଂକ୍ଷୀୟତେ ପ୍ରାଣୋ ମାନସଂ ଚ ପ୍ରଲୀୟତେ ।
ତଦା ସମରସତ୍ଵଂ ଯସ୍ତସାଧିରଭିଧୀୟତେ ॥ ୧୫॥

ୟସ୍ତମତ୍ତଂ ତୟୋରତ୍ର ଜୀବାତ୍ମପରମାତ୍ମନୋଃ ।
ସମସ୍ତନଷ୍ଟସଂକଳ୍ପଃ ସମାଧିରଭିଧୀୟତେ ॥ ୧୬॥

ପ୍ରଭାଶୂନ୍ୟଂ ମନଃଶୂନ୍ୟଂ ବୁଦ୍ଧିଶୂନ୍ୟଂ ନିରାମୟମ୍ ।
ସର୍ବଶୂନ୍ୟଂ ନିରାଭାସଂ ସମାଧିରଭିଧୀୟତେ ॥ ୧୭॥

(ଆଧାରଚକ୍ରମ୍)

ସ୍ୱୟମୁଜ୍ଜ୍ୱଳିତେ ଦେହେ ଦେହୀ ନିତ୍ୟସମାପିନା ।
ନିଶ୍ଚଳଂ ତଂ ବିଜାନୀୟାସୁମାପିରଭିଧୀୟତେ ॥ ୧୮॥

ଯତ୍ର ଯତ୍ର ମନୋ ଯାତି ତତ୍ର ତତ୍ର ପରଂ ପଦମ୍ ।
ତତ୍ର ତତ୍ର ପରଂ ବ୍ରହ୍ମ ସର୍ବତ୍ର ସମବସ୍ଥିତମ୍ ॥ ୧୯॥ ଇତି ॥ ୧॥

ଅଥ ହୈନଂ ଦେବା ଉତୁର୍ନବଚକ୍ରବିବେକମନୁବ୍ରୁହୀତି ।
ତଥେତି ସ ହୋବାଚ ଆଧାରେ ବ୍ରହ୍ମଚକ୍ରଂ ତ୍ରିରାବୃତ୍ତଂ ଭଗମଶ୍ଚଲାକାରମ୍ ।
ତତ୍ର ମୂଳକନ୍ଦେ ଶକ୍ତିଃ ପାବକାକାରଂ ଧ୍ୟାୟେତ୍ ।
ତତ୍ତ୍ୱେବ କାମରୂପପୀଠଂ ସର୍ବକାମପ୍ରଦଂ ଭବତି ।
ଇତ୍ୟାଧାରଚକ୍ରମ୍ । ଦ୍ୱିତୀୟଂ ସ୍ୱାଧିଷ୍ଠାନଚକ୍ରଂ ଷଡ୍‌ଦଳମ୍ ।
ତନ୍ମଧ୍ୟେ ପଶ୍ଚିମାଭିମୁଖଂ ଲିଙ୍ଗଂ ପ୍ରବାଲାଙ୍କୁରସଦୃଶଂ ଧ୍ୟାୟେତ୍ ।
ତତ୍ତ୍ୱେବୋତ୍ୟାଶପୀଠଂ ଜଗଦାକର୍ଷଣସିଦ୍ଧିଦଂ ଭବତି ।
ତୃତୀୟଂ ନାଭିଚକ୍ରଂ ପଞ୍ଚାବର୍ତ୍ତଂ ସର୍ପକୁଟିଳାକାରମ୍ ।
ତନ୍ମଧ୍ୟେ କୁଣ୍ଡଳିନୀଂ ବାଲାର୍କକୋଟିପ୍ରଭାଂ ତତିତ୍-ପ୍ରଭାଂ (ତନ୍ମୁମଧ୍ୟାଂ) ଧ୍ୟାୟେତ୍ ।
ସାମର୍ଥ୍ୟଶକ୍ତିଃ ସର୍ବସିଦ୍ଧିପ୍ରଦା ଭବତି । ମଣିପୁରକଚକ୍ରଂ ହୃଦୟଚକ୍ରମ୍ ।
ଅଷ୍ଟଦଳମଧୋମୁଖମ୍ । ତନ୍ମଧ୍ୟେ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟଲିଙ୍ଗାକାରଂ ଧ୍ୟାୟେତ୍ ।
ସୈବ ହଂସକଲା ସର୍ବପ୍ରିୟା ସର୍ବଲୋକବଶ୍ୟକରୀ ଭବତି ।
କଣ୍ଠଚକ୍ରଂ ଚତୁରଙ୍ଗୁଳମ୍ ।
ତତ୍ର ବାମେ ଇତା ଚନ୍ଦ୍ରନାଭୀ ଦକ୍ଷିଣେ ପିଙ୍ଗଲା ସୂର୍ଯ୍ୟନାଭୀ ତନ୍ମଧ୍ୟେ ସୁଷୁମ୍ନାଂ
ଶ୍ୱେତବର୍ଣ୍ଣାଂ ଧ୍ୟାୟେତ୍ । ଯ ଏବଂ ବେଦାନାହତା ସିଦ୍ଧିଦା ଭବତି ।
ତାଲୁଚକ୍ରମ୍ । ତତ୍ରାମୃତଧାରାପ୍ରବାହଃ ।
ଘଣ୍ଟିକାଲିଙ୍ଗମୂଳଚକ୍ରରନ୍ତ୍ରେ ରାଜଦନ୍ତ୍ରାବଲମ୍ବିନୀବିବରଂ ଦଶଦ୍ୱାଦଶାରମ୍ ।

ତତ୍ର ଶୂନ୍ୟଂ ଧ୍ୟାୟେତ୍ । ଚିତ୍ତଲୟେ ଭବତି । ସପ୍ତମଂ ଭୂତକ୍ରମଜୁଷ୍ମାତ୍ରମ୍ ।
ତତ୍ର ଜ୍ଞାନନେତ୍ରଂ ଦୀପଶିଖାକାରଂ ଧ୍ୟାୟେତ୍ ।
ତଦେବ କପାଳକନ୍ଦବାକ୍ସିଜ୍ଜିଦଂ ଭବତି । ଆଜ୍ଞାତକ୍ରମଷ୍ଟମମ୍ ।
ବ୍ରହ୍ମରକ୍ତଂ ନିର୍ବାଣତକ୍ରମ୍ । ତତ୍ର ସୂଚିକାଗୃହେତରଂ ପୂର୍ଣ୍ଣଶିଖାକାରଂ ଧ୍ୟାୟେତ୍ ।
ତତ୍ର ଜାଲନ୍ଦରପୀଠଂ ମୋକ୍ଷପ୍ରଦଂ ଭବତୀତି ପରବ୍ରହ୍ମତକ୍ରମ୍ । ନବମମାକାଶତକ୍ରମ୍ ।
ତତ୍ର ଷୋଡଶଦଳପଦ୍ମମୂର୍ଧ୍ନମୁଖଂ ତନ୍ମଧ୍ୟକର୍ଣ୍ଣକାନ୍ତ୍ରୀକୃତାକାରମ୍ ।
ତନ୍ମଧ୍ୟେ ଉର୍ଧ୍ବଶକ୍ତିଃ । ତାଂ ପଶ୍ୟନ୍ଧ୍ୟାୟେତ୍ ।
ତତ୍ତ୍ରେବ ପୂର୍ଣ୍ଣଗିରିପୀଠଂ ସର୍ବେଜ୍ଞାଲିଙ୍ଗିସାଧନଂ ଭବତି ।
ସୌଭାଗ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମ୍ୟପନିଷଦଂ ନିତ୍ୟମଧୀତେ ସ୍ରୋତ୍ସରପୁତ୍ରୋ ଭବତି ।
ସ ବାୟୁପୁତ୍ରୋ ଭବତି ।
ସ ସକଲଧନଧାନ୍ୟସତ୍-ପୁତ୍ରକଲତ୍ରହୟଭୃଗଜପଶୁମହିଷୀଦାସୀଦାସୟୋଗଜ୍ଞାନବାନ୍ଭବତି ।
ନ ସ ପୁନରାବର୍ତ୍ତତେ ନ ସ ପୁନରାବର୍ତ୍ତତ ଇତ୍ୟୁପନିଷତ୍ ॥

ଓଁ ବାଞ୍ଛେ ମନସି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତା । ମନୋ ମେ ବାଚି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତମ୍ ।
ଆବିରାବୀର୍ମ ଏଧି । ବେଦସ୍ୟ ମ ଆଶୀର୍ଘ୍ୟଃ । ଶୁଭଂ ମେ ମା ପ୍ରଦାସୀଃ ।
ଅନେନାଧୀତେନାହୋରାତ୍ରାନ୍ ସଂଦଧାମି । ଋତଂ ବଦିଷ୍ୟାମି । ସତ୍ୟଂ ବଦିଷ୍ୟାମି ।
ତନ୍ନାମବତୁ । ତଦ୍ଭକ୍ତାରମବତୁ । ଅବତୁ ମାମ୍ । ଅବତୁ ବକ୍ତାରମ୍ । ଅବତୁ ବକ୍ତାରମ୍ ।
ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ॥

ହରିଃ ଓଁ ତସ୍ମତ୍ ॥

॥ ଇତି ଶ୍ରୀସୌଭାଗ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମ୍ୟପନିଷସମାପ୍ତା ॥

